

Iskate vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravniški prostor:
2657 S. Lawrence Ave.

Office of Publication:
2657 South Lawrence Ave.
Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXII.

Črna lista
je 94.99

Entered as second-class matter January 29, 1920, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., sobota, 31. avgusta (August 31), 1929.

In Two Parts—Part I

STEV.—NUMBER 205

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Komu naj služijo javne naprave v mestih?

Le uspeh mestnih industrij, ki služijo ljudstvu in ne privatnim interesom.

Buffalo, N. Y.—Frank C. Perkins, ki kandidira za župana na socialistični listi, je objavil zanimiv rekord, ki ga zaznamuje gotovo podpriznana industrija. Rekord se nanaša na 18 mest širom Amerike, ki obratujejo elektrarne, cestne železnice in vodovodne naprave z velikim uspehom. Podatke o vprašanju javnega obratovanja je zbral iz razloga, ker misli, da bi bilo v interesu mestnega prebivalstva, da mesto Buffalo prevzame javnopravne industrije v svoje roke, predvsem pa naj zgradi lastno elektrarno.

San Francisco je eno od maloga številca mest v Ameriki, ki se ponosa s petdesetno vojsko na cestnih železnicah in avtobusih. Ta voznika vključuje prost prestopni listek, takozvani "transfer". Vzrok niski vozniki je ravno to, da je to ljudsko podjetje v dobrem finančnem stanju.

Los Angeles ima elektrarno, ki prinaša mestu lepe dobičke. V 29 letih obstanka je elektrarna prinesla ljudstvu \$28,663,241 čistega dobička. Indirekten dobiček je ševedo večji, ker brani privatnim interesom računati višje cene za elektriko. Cena mestni elektriki je eno šestino nižja kot pa v privatnih elektrarnah.

Proč stritimi leti je mesto South River, N. J., zgradilo lastno elektrarno. Župan poroča Perkinsu, da je dobiček elektrarne je pripomogel do znatnega znižanja davkov, oziroma zadostuje za pokritje vseh stroškov mestne vlade razen šolskih. Lansko leto je dobiček znašal skoraj 100 tisoč dolarjev, kar je jako lep uspeh, ako se upošteva, da ima mesto le 12 tisoč prebivalcev. Uprava elektrarne, pravi župan, ki je obenem tudi predsednik lokalne banke, se lahko kosa z najboljšo v deželi.

Mestna elektrarna v Colbyju, Kansas, dela 36 tisoč dolarjev letnega dobička, kar zadostuje za kritje vseh stroškov mestne vlade. Colby je torej mesto brez davkov — bela vrana. Župan mesta Jacksonville, Fla., poroča, da je v desetih letih mesto prejelo od svoje elektrarne \$3,547,720, kar predstavlja čisti dobiček tega podjetja po odbitju vseh stroškov. Lanski dobiček elektrarne je pripomogel, da mestu ni treba letos zvišati davka.

Mestna elektrarna in vodovod v Springfieldu, Ill., sta preteklo leto prihranila Springfieldčanom \$86 tisoč dolarjev. Mestec Hope, Ark., je lansko leto postavilo novo mestno dvorano, za katero je plačalo iz dobička mestne elektrarne. Dvorana je stala 100 tisoč dolarjev.

Iz dobička mestne elektrarne in vodovoda pokriva Ponca City, Okla., vse izdatke za vzdrževanje gasilnega, sanitarskega, cestnega in parnega departmana ter mestne čitalnice. V zadnjih petih letih je mesto prejelo od teh svojih naprav \$614,184; poročevalec Morton pravi, da ima mesto radi dobička teh podjetij nizke davke, na drugi strani pa mu čisti dohodki elektrarne in vodovoda omogočajo dobro vzdrževanje gospodarskih funkcij, ki bi bile jako zmanjšane, ako bi ne imelo vir dohodkov v teh institucijah.

Slični je tudi rekord mesta Altus, Oklahoma. Elektrarna in vodovod mu nosita toliko dohodkov, da letni davci za vzdrževanje mestne vlade znaša le

16 tisoč dolarjev na leto. Letni dobiček teh dveh podjetij je tako velik, da zadostuje za vzdrževanje vseh mestnih departamentov. Mesto Independence, Iowa, je brez dolga in ima 68 tisoč dolarjev v mestni blagajni. Da izkazuje to lepo gospodarsko stanje, je največ pripomogla mestna elektrarna, ki nudi mestu bogat vir dohodkov. Cedar Falls, Iowa, je drugo mesto s aličnim rekordom: je brez dolga in ima 48 tisoč dolarjev v blagajni. V ozadju je mestna elektrarna, ki prinaša mestni blagajni bogate dohodke.

Našteli bi lahko še več mest, ki imajo uspešne gospodarske institucije. Poleg direktnega dobička, ki ga ljudstvo prejema od svojih podjetij, ima tudi to zadovoljstvo, da je primeroma prosto korupcije, ali pa je manjša, kot v mestih, kjer gospodarijo korporacije. Podržavljajavnopravne industrije in odpravili boste v veliki meri korupcije, ki razjedata telesa ameriških vlad in zastruplja mišljenje ameriškega ljudstva hujše kot kje drugje.

Vesti iz Minnesote

Konvencija farmer-laboritov; boj proti spremembi čarterja.

St. Paul, Minn. — Dne 5. septembra se v tem mestu odprla konvencija minnesotske Farmer-labor party. Natančno razgovorje bo, položiti temelj za državne volitve, ki se vrše prihodnje leto. Tajnik stranke, Frank T. Starkey, pravi v pozivu za konvencijo, da bo organizacija dobila uspeh pri bodočih volitvah le tedaj, ako se pripravi na volilno kampanjo že sedaj.

Na konvenciji pride na dnevni red tudi vprašanje o stvarjenju koalicije s demokratsko stranko, za katero delujejo volilni demokrati. Tednik "Union Advocate" ki ga izdaja tiskovna zadruga in urejuje Mahoney, pravi, da se morajo farmer-laboritje varovati takih zvez. Opira se na zgodovino delavskega političnega gibanja in pravi, da take aliance pomenijo smrt neodvisni politični akciji. Na ta način je skrajšaloro populistično gibanje pred 40 leti in vsi prejšnji poizkusi delavskih strank.

Laboritaki kandidat za governorja bo najbrže Floyd B. Olson, okrajni pravdnik v St. Paulu. In ker je Minnesota naseljena po Škandinavcih, ki so najmočnejši politični faktor v državi, tudi republikanski lističjo governerskega kandidata škandinavskega pokolenja.

"Proč z diktaturo!" Boj med političnimi strujami v St. Paulu glede amandiranja mestnega čarterja v prid manjšeraki formi vlade postaja že zanimiv. Velebizniški interesi delujejo za novo formo vlade in laboritje so za sedanjo. "Union Advocate" pravi, da gospodarji mesta žele nov sistem iz razloga, ker hočejo dobiti še večjo kontrolo nad mestno vlado. Hrepene po diktaturi in manjšeraki forma vlade je v te namene še najbolj prikladna.

List pravi, da se je ta forma še povsod izkazala za slabo. Citira Herberta Wolfa, ki ima v aprilski številki revije "Plain Talk" članek o clevelandski administraciji. Clankar pravi, da je clevelandska vlada pod absolutno kontrolo velekapitalistov, predvsem New York Central železnice in Van Sweringenovih interesov. Mahoney zaključuje, da delavstvo v St. Paulu ne potrebuje diktature.

Barbarsko postavo v svobodni deželi

Priseljenec, ki je prišel v deželo posilavim potom, ni dobil državljanstva, ker se je oženil.

Washington. — (F. P.) — Kongresni odbor za imigracijo in naturalizacijo je prejel poročilo o zelo čednem dogovoru, ki se je pred časom izvršil pred zveznim sodiščem v Detroitu. Značilen je največ radi tega, ker pokazuje trdnost zveznega sodnika Tuttleja in obenem kaže barbarsko strogost sedanjega priseljeniškega zakona. Povest o celi stvari je sledeča:

Leta 1923. je prišel Andrew Nybo postavnim potom v Ameriko. In ker je vialoko izobražen, je takoj dobil odgovorno delo pri neki tvrdki v Detroitu. V svoji domovini v Norvegiji je zapustil svojo zaročenko. Ker je hrepel po nji, je šel od Poncija do Filata, da bi jo dobil v Ameriko. To je delala tudi ona onkraj morja. Imigracijske oblasti so ji povedale, da bo morala čakati dve leti, predno pride na vrsto pod sedanjim, oziroma tedanjim kvotom.

Obema se je doba zdela predolga. Dogovorila sta se, da ona pride v Kanado, kjer se poročita in preselita v Detroit. Rečeno, storjeno. Nybova zaročenka je bila v par tednih po dogovoru v Kanadi, kjer sta se poročila. To se je zgodilo lansko leto. Pri ameriških oblasteh je Nybo nato zapregel za vstop svoje žene. Dovoljenje nista dobila. Nybo je sklenil, da svojo ženo utihotapi v Zdruseno državo, kar je tudi storil. Pri tem poslu sta bila pa kasneje na ameriški obali reke St. Clair.

Proti obema so imigracijske oblasti izdale depozitnijske tiralnice, ki je bila pa pomaje umaknjena na prisadevanje prijateljev in Nybovega delodajalca. Pred nekaj meseci je vložil prošnjo za naturalizacijo. In ko je prišla pred sodnika Tuttleja, je trdnostni sodnik aplikacijo zavrnil na podlagi, da je aplikant poročil "napačno žensko v nepravem kraju". Njegov odlok v tej zadevi v resnici ne pomeni nič drugega kot to. Oba zakonita živita v Detroitu in imata enega otroka. Sodnik Tuttle je pa pri pomogel, da se pospeši amandiranje imigracijskega zakona — mogoče.

Kitajski sprejeli rusko kompromisno ponudbo?

Japonsko poročilo pravi, da so privolili v namočanje novega sovjetskega upravitelja železnice.

Harbin, 30. avg. — Japonski konzularni uradnik Morikawa poroča, da je bil uradno informiran, da je kitajska vlada sprejela najnovejšo ponudbo Sovjetske unije glede imenovanja novega sovjetskega upravitelja vzhodne mandžurske železnice, naker se lahko odpro pogajanja za poravnanje spora. Zadeva je bila aranžirana med kitajskim in sovjetskim poslanikom v Berlinu.

Kitajski oblastniki v Harbinu pravijo, da se ne vedo ničesar o tem. Medtem pa poročajo, da na mandžurski meji grme ruski topovi.

Copeln gre domov

Skušal bo dočeti še en rekord.

Lakehurst, N. J. — "Graf Zepelin" se dvigne v zrak v soboto popolniti in odprave domov v Friedrichshaven. Pilot dr. Eckener, ki je bil v četrtki v Washingtonu gost predsednika Hooverja, bi rad skril čas poleta okoli sveta, če se hitro vrne v Nemčijo in če računa polet iz Nemčije in nazaj. V tem slučaju lahko odšteje dva dni in rekord bo toliko krajši.

"AMERICA, INC." JE PRAMIDEAL NOBOTCEV

Investiranje v dobičkonosne korporacije in vladanje D. Younga je želja ameriških lordov.

Boston. — (F. P.) — Sleher-nega človeka podijo naprej ali pa samo mučijo, gotove želje. Podoben je dočku, ki lovi metulje. Ako ga ujame, se čuti srečnim, ako ne, je razočaran. V sodobni Ameriki tudi veliko ljudi sanja in dela načrte, kako obogateti na hiter način. To je umevno, ker a veliko-bisago dolarjev se odprejo skoro vsaka vrata, posebno še vrata, ki odprejo pot do obilice in do dominacije človeka nad človekom.

Te dni so na poletnem tečaju bizniški šole Harvardskega vseučilišča sanjali tudi ameriški kapitalni industrijci, dve sto štetvilu. Na programu so imeli dve vprašanji. Prvo je bilo, katera korporacija je po mišljenju posameznika najboljša s ozirom na špekulativno investiranje denarja. Drugo vprašanje je bilo, kateri biznismen bi bil po njih mišljenju najidealnejši in najspodobnejši vladar "inkorporirane Amerike".

Večina teh nekrananih vladarjev, med katerimi je bilo tudi večje število vplivnih služabnikov, si je izbrala American Telephone & Telegraph družbo za "first choice". Curtiss-Wright, ki izdeluje strokovne, za drugo, General Electric kompanijo, mater trupa elektrike, za tretjo; tej je pa sledila Prva narodna banka v New Yorku. Da delajo vse te družbe ogromne profitne, ni potrebno posebej omenjati.

In od vseh kandidatov za političnega vladarja korporacijske Amerike, je Owen D. Young, predsednik General Electric kompanije in Morganova deana rok, prejel največ glasov. Za njim je prikorak Henry Ford, Andy Mellon je bil na tretjem in Hoover na četrtem mestu.

Značilni pri tem je, da so biznismani zborovali v znamenju kraljev, ki se zavedajo svoje moči. In niso se motili: njihova moč daleč presega moči najmočnejših vladarjev vsega ostalega sveta iz vseh časov. Diktirajo Ameriki, diktirajo Evropi in njihov vpliv se širi po vsem ostalem svetu. George Washington, dal si podlago za novo državo, v kateri je zrastle najslabše kraljevstvo, kar jih zgodovina do danes pozna!

Poboljanje v Haagu

Anglija, Nemčija in zavezniki so "žrtvovali nekaj." Haag, Holandija, 30. avg. — Mednarodna konferenca za likvidiranje problemov izvirajočih iz svetovne vojne je bila aneči zaključena a celo verigo kompromisov. Vsi so "nekaj žrtvovali" in vsi so oficijelno zadovoljni, v resnici pa so val odšli s Haaga nezadovoljni. Najmanj je zadovoljna Nemčija, ki je bila spet daritvena koza, najbolj pa Philip Snowden, ki je odnesel žakelj in pustil le "nekaj principov." Vsi drugi so pustili denar.

Francija, Italija in Belgija so zadovoljne Anglijo s večjim letnim deležem nemške odškodnine; dale so ji 10 milijonov dolarjev več na leto iz svojih žepov in iz žepov malih zaveznikov. Prispevala bo tudi Nemčija.

Snowden je odstopil od svojega "principa," da po 1. septembru ne bo več plačevala stroškov zavzeške okupacije v Porenju. Plačila bo še \$11,682,000 in do bila je garancija, da do 30. junija 1930 zapusti zadnji tuji vojak porenske pokrajine.

Tako so bili "rešeni" problemi, ki izvirajo iz vojne!

Angloži pognali iz grodnike v puščavo

Pokristjanjeni Arabci tudi pomagajo klati žide. Neoficijalna vest omenja 1000 mrtvih.

Jerusalem, 30. avg. — Pojačane britake čete, s katerimi sodeluje domača policija, pometajo z muslimanskimi verskimi fanatikmi po vsej Palestini. Izgredi proti židom so še večidel potlačeni in dahes so v teku masne aretacije guerilcev. Samo v enem mestu je bilo aretiranih 80 mož, dočim so vojaške čete ob Jordanu ujele 200 Beduinov in zaplenile mnogo orožja.

Arabski voditelji v Jerusalemu so večeraj apelirali na svoje ljudi, naj mirujejo v "imenu narave, posebno še vrata, ki odprejo pot do obilice in do dominacije človeka nad človekom." Te dni so na poletnem tečaju bizniški šole Harvardskega vseučilišča sanjali tudi ameriški kapitalni industrijci, dve sto štetvilu. Na programu so imeli dve vprašanji. Prvo je bilo, katera korporacija je po mišljenju posameznika najboljša s ozirom na špekulativno investiranje denarja. Drugo vprašanje je bilo, kateri biznismen bi bil po njih mišljenju najidealnejši in najspodobnejši vladar "inkorporirane Amerike".

Večina teh nekrananih vladarjev, med katerimi je bilo tudi večje število vplivnih služabnikov, si je izbrala American Telephone & Telegraph družbo za "first choice". Curtiss-Wright, ki izdeluje strokovne, za drugo, General Electric kompanijo, mater trupa elektrike, za tretjo; tej je pa sledila Prva narodna banka v New Yorku. Da delajo vse te družbe ogromne profitne, ni potrebno posebej omenjati.

In od vseh kandidatov za političnega vladarja korporacijske Amerike, je Owen D. Young, predsednik General Electric kompanije in Morganova deana rok, prejel največ glasov. Za njim je prikorak Henry Ford, Andy Mellon je bil na tretjem in Hoover na četrtem mestu.

Značilni pri tem je, da so biznismani zborovali v znamenju kraljev, ki se zavedajo svoje moči. In niso se motili: njihova moč daleč presega moči najmočnejših vladarjev vsega ostalega sveta iz vseh časov. Diktirajo Ameriki, diktirajo Evropi in njihov vpliv se širi po vsem ostalem svetu. George Washington, dal si podlago za novo državo, v kateri je zrastle najslabše kraljevstvo, kar jih zgodovina do danes pozna!

Domači drobci

— V Clevelandu so umrli: Anton Gerk, star 35 let in doma iz Slivja pri Marjeti. Bil je član SNPJ.—Johana Turk, roj. Dolinčar, stara 52 let in doma iz šmihelske fare pri Žužemberku. V Ameriki je bila 30 let. Zaprta je bila, štiri hčere in sina.—Ana Brodnik, roj. Marinčič in doma iz Zagradca pri Žužemberku. Zaprta tri sinove in eno hčer. Bila je članica SNPJ.

— Etnin Kristian, ki je zadnje tedne počival v Minnesoti, se je vrnil v Chicago, kjer bo prilosten pri Zavertnikovem pogrebu.

— V Canon Cityju, Colo., je umrl 56-letni Frank Skube iz Hudeje pri Trebnjem.

— Baritonist Subelj ima v Gowardu, N. Y., poslovilni koncert, naker odpotuje v Jugoslavijo. V Ameriki je imel vsega skupaj 80 koncertov.

— V Mount Olivu, Ill., je umrl Frank Mašek, star 65 let in doma iz St. Pavla na Spodnjem Stajerskem.

— V Pueblu, Colo., je umrl Louis Lovlin, star 46 let in doma iz Bročja pri Ribnici. Zaprta žena, dva sinova in dve hčeri.

Izbiranje porote je počelo v Charlotti

Tristo novih izrečencev poklicanih v proces proti gostinjskim stavkarjem.

Jože na mrtvaškem odru v dvorani S. N. P. J.

V umetnem vrtu palm in bogastva rož čaka pokojnik upepeljenja. Telegrami sožalja od vseh strani. Priprave za pogreb. Občinstvo obiskuje dvorano.

Dvorana SNPJ se je začasno spremenila v umeten vrt palm, vrtnic, karnacij in obilice drugih rož v atmosferi tihe žalosti. Sredi tega bogastva rož, tik pod odrom, leži Jože Zavertnik v lepi, toda skromni, napol odprti krsti. Na obeh koncih krste je električna luč pod rdečo zaveso. Lepo, čisto naravno in mirno se drži Jože v rakvi, kakor da bi hotel reči obiskovalcem: "Dobro mi je, zdaj imam pokoj..."

Godiček rož, vencev raste vsako uro. Društva in posamezniki se kosajo, kdo mu položi več in lepšega cvetja v znak iskrenega sožalja. Uredniški štab Prosvete je bil med prvimi s lepim in velikim vencem rdečih vrtnic in napisom na treh rdečih trakcih: "Uredništvo Prosvete ploniraju." Nato se vrste bogati venci odbora SNPJ, društva George Washington, društva Nada, kleparake unije, društva Sungiaree, kluba št. 1, Jugoslovanske socialistične zveze in premnogih drugih organizacij in posameznikov iz Chicaga. Slede simboli sožalja od zunaj: Federacija SNPJ v Clevelandu, clevelandska "Enakopravnost," Jože Menton iz Detroita itd. itd.

Sožaljne brzojavke prihajajo na urad SNPJ in naslov družine iz raznih krajev Amerike. Vest o Zavertnikovi smrti se je hitro raznesla po vseh naselbinah. Drugi dan v četrtki sta se poročila dva slovenska dnevnika v Clevelandu.

Obiskovalci prihajajo in odhajajo. "Jožeta sem prišel pogledat," je običajna opomba. "Večkrat amo se sporekl, toda škoda ga je bilo res, kajti on je delal," pravijo drugi. Gruča za gručo koraka mimo krste. Snoči je bila dvorana polna žalujočega občinstva.

Organizacije, ki so v spoprazumu z družino pokojnika okorbele pogreb, so aranžirale za danes

Važno za očete in matere v Illinoisu

Informacije za starše, ki vpljeajo otroka v javne šole.

Chicago. — Illinoiska legistatura je v svojem zadnjem zasedanju nekoliko spremenila šolske zakone. Važno je torej, da starši in varuhi vedo za izpremembe.

Starši in varuhi otrok od sedmega do šestnajstega leta starosti zapadejo kazni plačila \$20 in stroškov, če otroci ne obiskujejo šole vsaj čas. Izjema je le takrat, kadar šolski vodja ali učitelj dovolji, da šolar ali šolarica lahko ostane doma začasno radi bolezni ali drugega opravilnega vzroka.

Kadar otrok dovrši osem razred osnovne šole, se mora vpisati v srednjo šolo (high school) ali pa iti na delo. Če gre na delo, mora že dovršiti štirinajsto leto starosti. Kasneje ne dobi dovoljenja za delo, če se ne izkaže, da je graduiral iz osmega razreda osnovne šole.

Otroci po štirinajstem letu, ki gredo na delo, morajo pohajati nadaljevalno šolo osem ur na teden, dokler ne dosežejo sedemnajstega leta.

Otroci, ki so delali pred 1. julijem 1929 na podlagi starega certifikata, smejo nadaljevati s delom.

Unije v Švici napredujejo.

Kljub "racionalizaciji" v aviacarskih industrijah, posebno v državnih, ki meče delavce na cesto, zaznamuje Federacija strokovnih organizacij lep napredek. Od leta 1925 je članstvo naraslo od 150,000 na 176,000.

popoldne sledeči spored v dvorani SNPJ, začetek ob eni uri:

1. Žalostinka, poje Oriental Masonic kvartet.
2. Filip Godina govori poslednje slovo v imenu kluba št. 1 JSZ, pri katerem je bil pokojnik aktiven od ustanovitve.
3. Vincent Calnkar, predsednik SNPJ, govori v imenu jednote.
4. Ivan Molek, urednik Prosvete, govori v imenu uredništva.
5. Žalostinka, poje Oriental Masonic kvartet.
6. John Kalan, tajnik društva George Washington št. 270 SNPJ, govori v imenu društva, čigar član je bil pokojnik.
7. Peter Kokotovich, član ekskutivne JSZ, govori v imenu arbohrvaškega delavstva v Ameriki.
8. Chas. Pogorelec, gl. tajnik JSZ, govori v imenu zveze.
9. Frank Zajc, urednik Proletarca, govori v imenu uredništva tega lista, čigar ustanovitelj in sotrudnik je bil pokojnik.
10. Spored zaključil Oriental Masonic kvartet.

V kapeli Čelkega narodnega pokopališča se spored nadaljuje a žalostinka in Etnin Kristian govori poslednje slovo, naker zaključil kvartet a zadnjo žalostinko.

Častni nosilci krste so sledeči: Za društvo George Washington: John Antolich, Frank Gardner, John Kalan, Martin Potokar, Frank Potokar in Martin Strukej.

Za gl. odbor SNPJ: Frank Aleš, Donald J. Lotrich, Blad Novak, John Olip, Fred A. Vider in John Vogrich.

Za Jugoslovanske socialistično zvezo: Frank Podlipac, Frank Smith, Vinko Ločnikar, Louis Beniger, Anton Slabe in Anton Garden.

Brezposelnost v Philadelphiji.

Philadelphia. — Urednik tednika "Union Labor Record" zahteva, da mestne oblasti nekaj ukrenejo za odpravo brezposelnosti. On pravi, da znaša brezposelnost v zadnjih par letih od 60 do 100 tisoč v Philadelphiji. Lansko zimo je mesto apropiiralo 50 tisoč dolarjev za odpravo brezdelnim delavcem, kar je pa bilo le kaplja v morje. Urednik zahteva, da mestne oblasti okrbe šetije o brezposelnosti, mestni odbor pa določi potrebno vsoto za odpravo. List tudi udiha po policiji in indžunknih, s katerimi mestne oblasti pomagajo podjetnikom, ki so v boju s krojaško in drugimi unijami.

Boston v obiljajni saraj.

Boston. — Boston si mnogo prizadeva, da bi izbrisal spomin na umor Sacca in Vanzettija. Preprečil je spominski shod na dan druge obilnice. In ko je Alfred Baker Lewis, tajnik državne socialistične organizacije, preteklo nedeljo govoril na masnem shodu na Boston Commonu, ga je strašilo sto policajev kljub temu, da je imel dovoljenje.

Ko je pa izgovoril ime Sacco-Vanzettija, je planilo proti njemu močno krdo moroničnih policajev in ga aretiralo. Lewisu so povedali že prej, da je ime Sacco-Vanzetti prepovedano, oziroma da ne sme o tragediji črtniti besedice. Odgovoril jim je, da bo on govoril, kar bo sam hotel. To je v moroničnem Bostonu prepovedano.

Naročite Mladinski list, najboljše mesečnik za slovenske mladine!

Vesti iz Jugoslavije

NEDELJSKE NOVICE IZ SLOVENIJE

(Izvirno.)

Ljubljana, 12. avg. 1929.

Nedelja je nastopila najprej z oblačnim bojazni za mečanje. Devalo je zjutraj v Ljubljani in na Gorenjski, pa so nedeljski izletniki že obupavali nad letom in nad nedeljo sploh. A vreme se je kmalu zboljšalo, dež je nehaj in o polne je nad Ljubljano in Gorenjsko posijalo solnce z jasnega neba. Kako je po nedeljski in kje so jo preleteli? Po navadi: odšli so v Ljubljano ali na Savo, ali pa so šli gledat plavalne tekme v kopališče "Lirije". Drugi spet so odšli v soboto v planine, v Kamnik in Juljske. In za nedeljo značilne še nesgode.

Kronika nezdov večerjane nedelje je zabeležila več slučajev manjših nesreč. Avtomobil je tu-čkrat zahteval svoje mesto v kroniki nesreč. Zvečer je volil iz Ljubljane proti Kranju avto stavbnega podjetnika Slavka in Kranja. Med Jerperco in Medvodami mu je pripeljal naproti s svojim avtom avtotaksi lastnik Sturm. Kako se je zgodilo, ne ve nihče, avta sta namkrat trčila drug v drugega in nastalo je popadali iz avtov. Poškodovana sta se dva tujca, 44-letni drogist Rudolf Brandt, rodom iz Olomunca in Dunajčanka Cislav Gril. Oba sta bila v Sturmovem avtu. Oba sta se poškodovala, vendar le lahko, le go-ja je od strahu omedlela. Z avtom so ju prepeljali v bolnico, kjer so ju pregledali, obezvali in ogostili. Avtomobil pa sta oba hudo poškodovana. Kako je prišlo do nesreče, za enkrat ni znano. A — kot vedno — preiskava ni dožena.

V Poljanski dolini pri Visocem se je ponesrečil 86-letni uradnik v Skofji Loki Franc Vahedi. Padel je s kolega ter se potekal po glavi. Prepeljali so ga v bolnico, kjer so ugotovili, da si je pretresel možgane in se polil po glavi.

V predpretekli noči, od sobote na nedeljo se je na Cesti na kolo izvršil težak zločin. Ob polnoči urli so pometali iz Brekvarjeve gostilne vse vinjenih delavcev. Med temi je zunanji nastopil preprij in po stari razgrajenosti navdli so se pretepali točili v dva tabora — v Kranjce in Slavce. Tepeni so bili topot Kranjci in eden od pretepačev je zabodel 49-letnega Ljubljana-čana Konrada Muzolinja v prsno in sicer tik nad srcem. Prepeljali so ranjenca v bolnico a je njegov položaj zelo nevaren.

V Šiški pa je vznemirili ljudi smrt 32-letnega uradnika li-čanske knjižnice Ludvika Pleve-ja. Svoje so ga pogrešali od zjutraj do popoldne, ko so ga končno našli v kleti obesnega.

Tudi so pripeljali v ljubljansko bolnico nekakega neznanega človeka, ki so ga bili našli blizu Smar-je na cesti nezavestnega in po-števitega. Kdo je in kako je prišlo do nesreče, v bolnici še niso mo-gli dognati.

V Mariboru se je dogodila prav ta prav za sredna nesreča. Av- to bi bil oz. prav za prav je po- število otroka, ki pa je ostal živ. Drogdek se je vrnil prav za prav v občini Slemo iz Maribo- ra je vozil avto nekakega trgovca Marenberga v soboto zvečer. Pred hišo vdove Verdonikove pa je prihitel 5-letni sinček Rudolf Verdonik svoji materi nasproti. Mati se je bila vračala s polja. Otroci ni videl avtomobila, mati je spoznala v kakem položaju se nahajala njen sinček in zakričala. Avto je otroka podrl in zavozil v zeleni. Sofer je ustavil avto, a mečka ni bilo izpod avta. Ko je sofer še malo premaknil avto, so videli ležati na sredi ceste krv- natega otroka. Poškodovan pa je bil samo na glavi, a to občutno: obanjan mu je prebilo. K sreči ga je zadel le sprednja os, in če ne bi bil sofer tako brzi ustavil avta, bi ga gotovo zadela še os zad- nih koles in bilo bi po fantu. Tako pa so hitro domači oprali in izprali rane ter otroka sprali v mariborsko bolnico.

Tako je nedeljska kronika ved- lo polna nesreč.

Tujski promet v naših krajih.

Ljubljana, 8. VIII. 1929.

Tujski promet pri nas raste iz leta v leto in postaja zlasti za obmorske kraje — važen vir do- hodkov ter se tujski promet raz- vija v važno gospodarsko pano- go. To pa se zgodi šele v par le- tih. In odkar smo začeli propa- gando za naše lepe kraje v ino- zemstvu, se število tujcev ved- no večja. Tako je dotok tujcev v Dalmacijo, na Plitvička jeze- ra, na Bled ter v razne naše to- pišce letos večji od lanskega, lan- ski je bil večji od predlanskega. I. t. d. Stopnja raste promet, raste zanimanje za našo državo, ki ji je dana vsaj ena tolažba mimo vsega: mnogo lepih kra-jev, kakor jih je v svetu prav za prav malo.

Tudi oblasti se zelo brigajo za to vprašanje in mu posvečajo vso pozornost. Prav te dni se je vrnil v Beograd načelnik tujako- prometa oddelka ministrstva za trgovino dr. Ciril Zilek, ki je bil prepotovan Dalmacijo in Primorje ter sodeloval tudi pri izseljenški konferenci. Na svo- jem potu je povsod dobil podat- ke o porastu gostov in je že se- danj gotovo, da bo ta sezona šte- vilčno mnogo prekosila lansko. Pojavlja pa se potreba po izpo- spolnitvi in moderniziranju na- šega hotelstva, da se regulira- jo in po možnosti znižajo cene, ki letos v primeri z inozemstvom že niso bile čisto več konkuren- čne. Treba bo tudi propagando v inozemstvu povečati in uvesti vanjo sistematično. Prvo dvo- je se bo z novo sezono dalo lah- ko uvesti, kar se pa tiče reklame, pa je društvo Putnik že raz- pisalo nagrade za najboljše leta- ke v reklamne svrhe. Dosedan- nji letaki so bili mnogi pod povprečnostjo in zopni s svo- jimi neokusnimi barvami.

Tudi inozemski publicisti, ki prihajajo z nekakim dvomom v našo državo, pa se potem čudijo, kaj vse premoremo — ti so še najboljše propagando.

Te dni je n. pr. dunajska pu- blicistinja Alice Schalek napisa- la v dunajski "Freie Presse" podlistek o "neodkritem svetu". Opisuje otok Korčulo v našem Jadranskem morju in pa Plitvič- ka jezera. Pisateljica se ne mo- re načuditi tem krasotam neod- kritih zemlj. Ko se je oglašila v našem tujsko-prometnem ura- du Putnik na Dunaju, so ji tam- kaj svetovali, naj gre tudi k Plitvičkim jezerom. Pisateljica je potem brskala po raznih almanahih bivše Avstrije, a ni nikjer našla imena Plitvice. Dvomila je, da bo kaj posebnega v Plit- vici, a ko je prišla tja in si jih ogledala, piše v svojem feljtonu, da so Plitvička jezera edina na- vsem svetu. Kar ne more se na- čuditi, kako je mogla Avstrija prikrivati ta naravni čudež sre- di Hrvaške.

V istem listu je priobčil ne- kdo tudi svoje vtise z Bleda, ki se mu zdi za lepoto ljubčega človeka preobljuden z gospodo in luksuzom, a se navdušuje nad vse za Bohinj.

Uničena cerkev na Smuku. Na kratko se je že poročalo, da je strela udarila v zvonik cerkva- na Smuku nad Semičem. Bila je velika večja škoda, nego se je ob prvih vestih pričakovalo. Po- žar je do malega uničil roma- sko cerkvico. Vsi trije zvonovi so razbiti. Med temi je bil eden zgodovinske vrednosti. Bil je dar grofov Lichtenbergov.

Škoda se ceni na 120.000 din. Cerkev ni bila zavarovana. Prava zanikrost pa je tudi to, da se ni postavilo na njej stre- lovoda.

Jurčičeva proslava na Muljavi. Ljubljana, 10. avgusta 1929. 47 let odkar so na rojstni hiši pisatelja Josipa Jurčiča na Mu- ljavi na Dolenjskem odkrili spo- minsko ploščo bo poteklo 15. av- gusta tega leta. V preprosti kme- čki hiši se je bil narodil človek, ki je s svojimi spisi obogatil našo književnost za lepe dragocen- sti. Če ne drugega, njegov "De- seti brat" je znan vsakemu Slo- vencu. Bil je važen graditelj slo- venskega romana.

Njegova rojstna hiša, kjer ži- vi še njegov brat, stara kmečka grča, pa je še nekaj let sem gro- zila razpasti. Opozorjena javnost je zbirala prispevke za popravilo in 15. t. m. se bo Jurčičeva po- pravljena hiša slovesno otvorila.

Na ta dan bo na Muljavi cel praz- nik. Popoldne je blagoslovitev popravljene hiše, popoldne pa ljudska veselica. Na slavnosti bo govoril prosvetni šef in predse- dnik Slovenske matice dr. Drago- tin Lončar. Praznik utegne biti tako slovesen kakor je bil isti dan pred 47. leti, namreč 15. avgu- sta 1882, ko so odkrili na rojstni hiši Jurčičevi spominsko ploščo. Tedaj je imela proslava še radi aktualnosti sprčo avstrijskega režima svoj poseben sijaj, ker se je vsa proslava razvila v mogoč- no narodno manifestacijo.

Tudi letos se bo na ta dan in ob tej priliki gotovo zbralo mno- go ljudi na Muljavo, da se poklo- nijo spomni pisatelja Jurčiča in da se poklonijo preprosti kmečki hiši, ki nam je dala tega umet- nika.

Razne vesti širom države.

Ljubljana, 10. avg. 1929.

Ukinjena kočevska gimnazija. — Z novim šolskim letom bo u- kinjenih v naši državi več sre- dnjih šol. Med temi bosta dve u- kinjeni v Sloveniji in sicer ena v mariborski ena v ljubljanski oblasti. Zdaj je že gotovo, da z novim letom v Kočevju ne bo več gimnazije. Popolna gimnazija v Kočevju je že ukinjena in bodo profesorje razvrstili in preme- stili na nova mesta. Zdaj čaka usoda še eno srednjo šolo v ma- riborski oblasti. Merijo na gim- nazijo v Murki Soboti, centru naše Slovenske Krajin, ki se pravkar pripravlja na proslavo 10-letnice osvobodjenja in priklju- čenja v Jugoslavijo. Gimnazija v Murki Soboti je vsekakor za naš tamošnji življenjski važnost- jo v narodnostnem oziru in bo vsekakor napak, če jo ukinejo. Morda je že sklenjena ukinitve, pa je ne marajo izdati, da ne bi motili svečanosti v Slovenski Krajin. Ko bodo proslave v kra- ju, pa pride mogoče blagoslov iz Beograda: gimnazijo vam vzame- mo.

Peovski mešani zbor slovenske- ga učitelstva nastopi te dni v Zagrebu z javnim koncertom. Vrši se v Zagrebu namreč kon- gres Udruženja jugoslovanskih učiteljev od 18. do 18. t. m. Na kongres pridejo učitelji iz cele države ter se računa njihovo šte- vilo na 2000, a ker bodo potova- li tudi z družinami, bo Zagreb sprejel te dni do 4000 oseb. Ob tej priliki bo koncertiral zbor učiteljev in učiteljice iz Sloveni- je, ki je eden naših najboljših mešanih zborov. Dirigira mu Srečo Kumar ter bo v Zagrebu pel en dan za radio, en dan za publiko, en dan za gramofonske plošče.

Letalo se razbilo. — Menda ni nikjer toliko nesreč z avijoni kot jih je pri nas. Šak skoro ne mi- ne teden, da ne bi zabeležili ka- kake novega slučaja. V neki vasi blizu Mitrovice je padlo 13. t. m. neko letalo iz višine 200 me- trov na zemljo. Vodil ga je Jo- sip Pinc. Nad svojo rojstno va- so se je hotel producirati s raz- nim akrobacijami, pri čemer je dobil motor defekt in je pilot strmoglavil z letalom na tla. Le- talo je povsem razbito, pilot pa težko ranjen.

Požar zaradi nevihte. Po ce- lem okraju je 9. avgusta popo- dne divjala silna nevihta. Strela je udarila v poslopje Josipa Gumzija iz Gabrovelj pri Konj- čah in ga popolnoma upeljala. Stanovaleci so rešili jedva golo življenje. Nesrečni so bili za- varovani za malenkosten znesek in bodo gotovo blaga srca reve- žem pomagala v tej težki nesre- či. Isti dan je strela udarila tudi v strelodov tovarne Laurich v Konjčah in ga pokvarila. Dru- gi težjih posledice ni bilo.

Aretacija detektiva v Zagrebu. Zagrebška policija je aretirala policijskega detektiva Graborja. Osumljen je, da je stal v zvezi s komunisti, ki jim je izdal av- tokrepe policije v protikomunisti- kih akcijah. Policija sicer ne iz- daja podrobnosti, a potrjuje gor- nje ter upa, da bo prijavila pre- nesla na dan senzacionalne stva- ri. — Prav tako je v disciplin- ski preiskavi neki policist, ki je streljal za ubeglim komunistom, a ga ni zadel. Ko je pred dnevi pobegnil eden komunistov iz po- licijskih zaporov, je na ulici tri- krat ustrelil za njim stražnik iz puške, a ga ni zadel. Sumi se, da ga stražnik ni hotel zadeti, pa je uvedena proti njemu prei- skava.

Brezžični prenos elek- trične energije

Ze dolgo časa razmišljajo in poskušajo učenjaki in tehniki, kako bi se mogla električna en- ergija razdeljevati med odje- malec, ne da bi bilo treba upo- rabljati žice in kable kakor se- danj. Radio-telegrafija in telefo- nija sta že nekak brezžični pre- nos energije v malem, samo da se pri tem večina energije izgu- bi med potjo v zraku. Iz oddaj- ne postaje, ki n. pr. v obliki e- lektričnih valov izšarja 1 kw. električne energije, je naročnik, ki biva 100 km od postaje, lahko prestreže kvečjemu 4 milijardin- ke. Ta energija je tako neznačaj- na, da brez oblačnega vobče ni po- rabna. Po tej poti se seve ne pri- de nikamor, dokler imamo še milijonkrat bolj ekonomične na- čine prenašanja elektrike po ži- cah. Navzile temu bi se pa pro- stih vodov in kablov silno radi odkrivali in poskušali v tej smeri nikoli ne bodo menjali. Ako bi brezžični prenos uspel, bi si lah- ko prihranili vse te drage na- prave in elektrika, ki jo danes ved ali manj uporablja vsak člo- vek, bi se močno pocenila. Vse prizadevanje tehnike gre tedaj za tem, da se žice nadomestijo s prirodnimi vodniki: z zemljo ali zrakom.

Med znanstveniki, ki so v brez- žičnem prenosu električne en- ergije doslej dosegli vsaj delne u- spehe, je treba omeniti v prvi vrsti našega rojaka dr. Nikolo Teslo, potem pa Hertza, Marco- nija, Steimetzja in ameriškega inženjerja dr. Thomasa. Poskusi te mož že kažejo v meglenih o- brisih, kako nekako bo v bodo- čnosti izgledalo brezžično prena- šanje električne energije. Mno- go obetajo znanstveni Ameri- čana Thomasa, ki je — kakor vse kaže — našel za današnje prilike najbolj pripravo pot.

Pokojni nemški profesor H. Hertz, ki je prvi odkril električ- ne valove, je skušal prenašati električno energijo na ta način, da je valove s pomočjo posebnih zrcal združil v ozke snope žar- kov, ki jih je lahko nameril, kamor je hotel.

Marconi, ki je nadaljeval Her- tzove poskuse, je njegove osnut- ke v prvi vrsti priključil za prak- tično uporabo. Tudi on usmerja s posebnimi antenami električne valove v obliki ozkega snopa žarkov proti odjemalcu. Na ta način se med potjo izgubi le ma- lo energije in prenos postane bolj ekonomičen. Marconi in dru- gi pa se v prvi vrsti bavijo sa- mo z brezžičnim prenosom Mor- seovih znakov ter s prenosom go- vornice in glasbe, tedaj z brezžič- no telegrafijo in telefonijo. Ne gre jim za prenašanje elektrike v takih množinah, da bi lahko služila n. pr. za razsvetljavo in pogon električnih strojev. S tem se je začel baviti prav za prav naš Tesla, ki je sploh ubral popolnoma nova in samosvoja pota v brezžičnem prenašanju e- lektrike. Tesla je začel delati z električno zelo visoke napetosti. Izumil je poseben transformator, ki daje električne toke pod na- petostjo nekaj milijonov voltov. Za prenašanje teh tokov do odje- malec je uporabljal zemljo. S posebnimi pripravami je na ta način lahko kjerkoli iz tal od- vzel poljubne množine elek- trike, ne da bi mu bilo treba upo- rabljati žice. Električna cen- trala, s katero je delal poskuse, je proizvajala 1500 kw električ- ne energije, ki je odtekala po zemlji na vse strani. Prenos, ka- kor ga je dosegel Tesla, je bil celo bolj ekonomičen od običaj- nega prenosa po žicah. Izračuna- li so, da se je v tleh izgubilo sa- mo pol odstotka energije, vso o- stalo pa je bilo moči na oddaj- nem kraju izkoristiti.

Poskuse je delal Tesla na Long Islandu (New York). Tam je stal visok stolp, s čigar vrha so treskali električni toki v obliki velikanskih bliskov v zemljo. Žal, da so morali ob izbruhu sve- tovine vojne stolp podreti, zaradi česar je moral Tesla prenehati z nadaljnjim delom. Po vojni se je poskušal lotiti iznova, samo po nekoliko spremenjenem načinu. Tesla upa, da mu bo nekoč u- spelo energijo Niagarskih sla- pov brezžično speljati po vsem svetu.

Dr. Steinmetz si je zopet za- mislil ogromno oddajno postajo, ki bi izšarjala milijone kilo- vovt električne energije. Elektri- ni valovi bi morali biti tako od- merjene dolžine, da bi si lepo okoli in okoli zemlje in prihajali nazaj k oddajni postaji, ki bi jih z novo silo poglajala naokoli. Na ta način bi električni valovi ne- nehoma krožili okrog sveta, a čimer bi se izgube med potjo precej zmanjšale. Poleg glavne postaje bi bilo treba postaviti še nekaj vmesnih, ki bi sproti od- vzele elektriko kar iz ozračja a preprostim sprejemnim ante- nami.

Največ izgledov na uspeh pa imajo osnutki ameriškega inže- njerja dr. Thomasa. Njemu je uspelo izdelati cev, ki proizvajajo zelo nagle električne oscilacije, ki izšarjajo prav kratke valove. Njih dolžina znaša četr metra in še manj. Tako kratki električ- ni valovi pa imajo svojost, da zrak ionizirajo, to se pravi, da ga napravijo provodnega za e- lektriko. Če se nameri ožek snop teh valov, teh žarkov n. pr. na letalo v zraku, tedaj zalzejo prav toliko, kakor če bi napeljal do njega žico ali kabel. Po tem žarku se lahko speljejo velika- ske množine električne energije, ki je dostopna vsem odjemal- cem v njegovem območju. Tak žarek je tedaj kakor debel ka- bel, ki ga obdajajoči zrak izo- lira napram okolici. Ako pride v območje žarka predmet, ki ne prenese tako velikih energij, te- daj nastane kratak stik, ki vse pože in uniči. Denimo, da bi tak žarek namerili na še poprej o- menjeno letalo in spustili po njem tok zelo visoke napetosti. Letalo bi se napolnilo z elektriko, ki bi po prekoračenju skraj- ne napetosti v obliki strele udarila na zemljo. Električni oblok med letalom in zemljo toliko ča- sa ne bi jenjal, dokler bi letalo ne zgorelo in treščilo na zemljo.

Kaj takega bi se seve lahko pripetilo tudi po nesreči. Zaradi tega bi morali biti ti "žarki kablji" speljani v zelo velikih vi- šinah iz kraja v kraj, ker bi se drugače neprestano dogajale ne- sreče in škoda bi bila morda več- ja od koristi. Ti žarki kratkih valov, napolnjeni z elektriko vi- soke napetosti, namreč niso nič drugega nego že dolgo iskani "smrtni žarki." Sovražnik, ki bo v bodoči vojni razpolagal s tem tiho in nevidno ubijajočim oro- žjem, bo nepremagljiv.

(Sautler v "Illustrierte Technik")

naraz k oddajni postaji, ki bi jih z novo silo poglajala naokoli. Na ta način bi električni valovi ne- nehoma krožili okrog sveta, a čimer bi se izgube med potjo precej zmanjšale. Poleg glavne postaje bi bilo treba postaviti še nekaj vmesnih, ki bi sproti od- vzele elektriko kar iz ozračja a preprostim sprejemnim ante- nami.

Največ izgledov na uspeh pa imajo osnutki ameriškega inže- njerja dr. Thomasa. Njemu je uspelo izdelati cev, ki proizvajajo zelo nagle električne oscilacije, ki izšarjajo prav kratke valove. Njih dolžina znaša četr metra in še manj. Tako kratki električ- ni valovi pa imajo svojost, da zrak ionizirajo, to se pravi, da ga napravijo provodnega za e- lektriko. Če se nameri ožek snop teh valov, teh žarkov n. pr. na letalo v zraku, tedaj zalzejo prav toliko, kakor če bi napeljal do njega žico ali kabel. Po tem žarku se lahko speljejo velika- ske množine električne energije, ki je dostopna vsem odjemal- cem v njegovem območju. Tak žarek je tedaj kakor debel ka- bel, ki ga obdajajoči zrak izo- lira napram okolici. Ako pride v območje žarka predmet, ki ne prenese tako velikih energij, te- daj nastane kratak stik, ki vse pože in uniči. Denimo, da bi tak žarek namerili na še poprej o- menjeno letalo in spustili po njem tok zelo visoke napetosti. Letalo bi se napolnilo z elektriko, ki bi po prekoračenju skraj- ne napetosti v obliki strele udarila na zemljo. Električni oblok med letalom in zemljo toliko ča- sa ne bi jenjal, dokler bi letalo ne zgorelo in treščilo na zemljo.

Kaj takega bi se seve lahko pripetilo tudi po nesreči. Zaradi tega bi morali biti ti "žarki kablji" speljani v zelo velikih vi- šinah iz kraja v kraj, ker bi se drugače neprestano dogajale ne- sreče in škoda bi bila morda več- ja od koristi. Ti žarki kratkih valov, napolnjeni z elektriko vi- soke napetosti, namreč niso nič drugega nego že dolgo iskani "smrtni žarki." Sovražnik, ki bo v bodoči vojni razpolagal s tem tiho in nevidno ubijajočim oro- žjem, bo nepremagljiv.

(Sautler v "Illustrierte Technik")

ARHEOLOGI V PALESTINI.

Brez hrupa bogatijo neke znanstvene misle človeško vedo glede ugalsih in pozabljenih ro- dov. Izvestna odkritja v Uru so obrnila pozornost občinstva na raziskovalce v Mezopotamiji. Sedaj pa gre beseda o učenjakih, ki izkopavajo po Negebu. To je nekaka puščava, koder redko na- letiš na nekaj zelenice ali kakto- vih skupin; razprostrta se med Črnim in Sredozemskim morjem. Ob času očiakov je morala biti že precej taka, kakršna je dan- današnji. Vendar je bila že ob- ljudena in malo pred svetovno vojno se je ameriška starino- slovska družba lotila raziskava- nja. Odkrila je ostanke nekate- rih mest, od katerih so posa- mezna zopet oživila ob rimski vladavini. Ne daleč od sela Beis- sana (svetopisemski Beth San), ki ima še rimsko gledališče, so spraviili na dan osnovo čudno kubističnega templja iz dobe Ramsesa III.

NAROČITE SI KNJIGO "AMERIŠKI SLOVENC"

Slovenska Narodna

Ustanovljena 8. aprila 1904

3657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois



Podporna Jednota

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois

Tel. Rockwell 4904

GLAVNI ODBOR S. N. P. J.

UPRAVNI ODBOR:

VINCENT CAINKAR, predsednik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRED A. VIDER, gl. tajnik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
BLAS NOVAK, tajnik bol. oddelka.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN VOY" CH, gl. blagajnik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FILIP G" ANA, upravitelj glasila.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN MO" AK, urednik glasila.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ODBORNIKI

ANDREW VIDRICH, prvi podpredsednik, 669 Russell Ave., Johnstown, Pa.
DONALD J. LOTRICH, drugi podpreds., 1937 S. Trumbull Ave., Chicago, Ill.
JOHN J. ZAVERTNIK, gl. zdravnik.....3734 W. 26th St., Chicago, Ill.

GOSPODARSKI ODBOR:

FRANK ALESH, predsednik.....2124 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.
JOHN OLIP.....3426 So. Clifton Park Ave., Chicago, Ill.
JOSEPH SISKOVICH.....1009 E. 74th Street, Cleveland, Ohio.

POROTNI ODBOR:

JOHN GORSEK, predsednik.....414 W. Hay St., Springfield, Ill.
ANTON SULAR.....Box 27, Arma, Kans.
JOHN TROELJ.....Box 257, Strabane, Pa.
FRANK PODBOJ.....Box 61, Park Hill, Pa.
FRANCES ZAKOVSEK.....1016 Adams St., No. Chicago, Ill.

OKROŽNI ZASTOPNIKI:

GEORGE SMREKAR, prvo okrožje.....127 Main Ave., W. Aliquippa, Pa.
JOHN LOKAR JR., drugo okrožje.....695 E. 162nd St., Cleveland, Ohio.
FRANK LEKSA, tretje okrožje.....P. O. Box 584, Mulberry, Kans.
FRANK KLUN, četrto okrožje.....Box 938, Chisholm, Minn.
FRANK KLOPČIČ, peto okrožje.....Box 411, Cle Elum, Wash.

NADZORNI ODBOR:

FRANK BAITZ, predsednik.....3639 W. 26th St., Chicago, Ill.
ALBERT HRAST.....555 S. Pierce St., Milwaukee, Wis.
MICHAEL PLESHE.....510 Madison Ave., N. S., Pittsburgh, Pa.

POZORI—Korrespondence s glavnimi odbori, ki delajo v gl. uradu, se vrši izključno VRA PRIMA, ki se nanasajo na posle gl. predsednika, naj se naslavo na predsedništvo VRE DEKARNE prilagodi in stvari, ki se tičejo gl. upravnega odbora in jednote vsebuje, naj se pošljejo na gl. tajništvo.

Vse odzive, izjavljajo se bolniški podpore, naj se pošljejo na bol. tajništvo.

Vse odzive, v zvezi s blagajniškimi posli, naj se pošljejo na blagajništvo.

VRE PRITORSKI glede poslovanja v gl. upravnem odboru naj se pošljejo Frank Bajec, predsednik nadzornega odbora.

VSI POSILVI na gl. porotni odbor se naj pošljejo na John Gortch, predsednika porote.

VSI POSILVI in drugi spisi, namizila, oglasi, narodoljubni spisi vse, kar je v zvezi s glavnim odbrom, naj se pošljejo na "PROSVETA" 3657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

NOTA: Korrespondence with the Executive Office should be addressed as follows: Communications for the supreme president should be addressed to him.

All remittances of money and business concerning lodges and members other than sick benefit should be addressed to the secretary's office.

Matters of sick benefit should be addressed to the medical secretary.

Financial matters under the jurisdiction of the treasurer's office should be taken up with him.

Complaints concerning the work of the executive board should be addressed to Frank Baitz, chairman of the Board of Supervisors.

Charges, complaints and appeals should be addressed to John Gortch, chairman, Judicial Committee.

Articles for publication, announcements, advertisements, subscriptions and all other business pertaining to the official organ should be addressed to "PROSVETA."

RAZNO

Nobilova knjiga. Odstavljeno general Nobile so je pripeljal v Prago, da bi posetil dr. Behounka in se pomenil s njim o izdaji skupnega dela, ki naj bi obravnavalo katastrofalni polet "Italije" na severni tečaj. Toda dr. Behounka ni bilo v Pragi, in tako se je Nobile opraviil v Sled- zijo. Bivši general je prvotno nameraval svoj spis ponuditi kakšni praški založbi. Podoba je, da se mu ta spekulacija ni obnesla, kajti iz Rima javljajo, da izide njegova knjiga pri Mondadoriju v Milanu. Rokopis je moral Nobile predložiti cenzuri v Rimu, ki ga je odobrila s kraj- šavami.

Kirurg v zverinjaku. Pred par- tedni je dočel znan pariški ži- vinozdravnik oblok v nekem ve- likem cirkusu. Poklicali so ga k dvema živalskima bolnikoma. Prvi je bil mlad bengalski tiger, ki mu je bilo treba izriniti po- kvarjene mlečne zobe. Komaj da so ga privezali na mizo, tako je tulil in drhal s šapami. Napo- sled so ga vendar zvezali in so mu zaprli žrebo z desko. Ob stra- šnem rjovenju je zdravnik izra- gal dva gnila zoba in namazal rani z jodom. Potem so tigra spustili v kletko in takoj se je pomiril. Nato je prišel na vrsto slon, ki mu je bilo treba iznuš- ti počen noht. S tem ni bilo no- benih težav. Bolnik, ki tehta 6000 kg, je mirno dvignil nogo na podstavek in samo plahutal z ušesi, dokler je žagal in sve- dral zdravnik po nogi. Po kon- čani operaciji je moral biti slon zelo hvalečen, da so ga rešili bo- lečin. Z rilcem je prijateljsko dvignil zdravnika, ga zazibal v zraku in rahlo spustil na tla.

Črna knjiga. Newyorški car- inaki inspektor George Brewer je naznanil, da bo odaleč vsako leto izdal v posebni knjigi se-znam vseh oseb, ki bi bile med letom kaznovane zavoljo kakne- ga carinskega prestopka. V jav- nosti, zlasti pa med gornjimi de- set tisoči je vzbudilo to naznanilo mnogo hude krvi in to je raz- umljivo, kajti že v prvem sezna- mu bo zastopanih vse polno mo- gotcev, poleg mnogih multimi- lijonarjev tudi razni višji držav- ni uradniki, politiki in umetniki.

Dopisnice kot gramofonske plošče. Neka angleška družba, ki producira razglednice, pri- pravila serijo dopisnic, ki so prav za prav iz najfinejšega ce- luloida izdelane gramofonske plošče. Te dopisnice bodo prilje- no samo trikrat dražje od obi-čajnih.

Globoko sožalje družini pokojnega

JOŽE ZAVERTNIKA, st.,

voditelja in boritelja za delavske pravice

izraža

Česka Tipografična Unija štev. 330, I. T. U.

JOHN KUBEČEK,
predsednik

LOUIS CHALUPSKÝ,
tajnik

Smrtina kosa. — V Krškem je mrti sodni svetnik dr. Josip Kerne v 43. letu starosti.

Roman v šestih
delih s epilogom.

ZLOČIN IN KAZEN

Pisatelj
Vladimir Levstik.

Razkočnikov je odločil čepico, a molčal je še vedno in z resnobnim in mračnim obrazom je poslušal prazno in zmedeno besednjenje Porfirija: "Ali hoče res usipavati moje opreznost s svojim neumnim klepetanjem?"

"Na kavo vas ne morem povabiti, ker vas nimam kam; a zakaj ne bi človek poselel par minut s prijateljem, da se malo porazbava," se je valjalo brez prenehanja iz Porfirijevih ust. "In veste, vse te sodnijske dolžnosti... Toda, dragi moj, ne bodite razčuljeni, ker hodim vedno semintja; oprostito, prijatelj, jako ne rad bi se vam zameril, a brez tega gibanja ne morem živeti... Vedno in vedno sedim, tako da sem kar vesel, ako se lahko za pet minut izprehodim... Hemoroidno bolezen imam, telo vada pa je moje zdravilo; pravijo, da državni — pravi državni — in celo tajni svetniki radi skakajo čez vrvice; tu se vidi, kako daleč je prodrla znanost v našem stoletju... Kar pa se tiče teh tukajšnjih dolžnosti in formalnosti in vseh tistih vprašanj — kaj ne, prijatelj, da ste ravnotako sami nekaj omenili o vprašanjih? — vam povem, dragi Rodion Romanovič, po pravici vam povem, da spravljajo ta vprašanja izpraševalca samega v večjo zadrego, nego izpraševanega... O tem, dragi moj, ste se izvolili pravkar jako pravilno in bistroumno izraziti."

Razkočnikov ni bil rekel ničesar podobnega. — "Človek se zaplete! Res, človek se zaplete! In vammer isto, vammer isto, kakor na bobnu! Toda prenova se blizu in se drugače ne, prekrstili nas bodo vaj po naših, hehehe! Kar pa se tiče tistih naših juridičnih umetnosti, kakor ste se izvolili jako bistroumno izraziti, se popolnoma soglašam s vami. Povejte mi, kdo imed obtožencev, in bodi najzabijali kmet, ne ve tega, da ga poskušajo najprej usipavati s postaranskimi vprašanji, — kakor se aretne izražate vi — potem pa ga bodo mahoma lopnili naravnost po temenu, s debelim koncem sekire, hehehe! — naravnost po temenu — ta vaše pripodobe ni slaba, hehehe! Ironik ste! A jaz vas ne bom! Ah, res, benada daje benado, misel zbuja misel — prej ste izvolili omeniti nekaj o predpisih, veste, ki se tičejo izpraševalca... Kaj po predpisih! Predpisi, veste, so v mnogih slučajih prisiljeni! Včasih se govori tudi lepo prijateljko, jo je ugodneje. Predpisi nikdar ne bo konec; dovolite, da vas pomirim glede tega; a kaj so pravzaprav predpisi, vprašam vas? Predpisi ne smejo ovrzati preiskovalnega sodnika ob vsakem koraku. Naloga preiskovalnega sodnika — je takorekoč svobodna umetnost, po svojem ali po njegovem načinu — hehehe!..."

Porfirij Petrovič se je za trenutek oddahnil. Neutrudno je usipal in se beznosno in prasno frase; najpazda mu je ušla tudi kakšna skrivnostna benada, nato pa je takoj zopet začel v svoje prazno klepetanje. Skoro tekal je še po sobi, vedno hitreje je premikal svoje tolate nožice; gledal je v tla, desniro je držal na hrbtu, s levice pa je neprenehoma mahal po zraku in delal razna znamenja, ki pa so vsakokrat čudno nasprotovale njegovim besedam. Naenkrat je Razkočnikov zapazil, da je na svojem begu po sobi dvakrat obstal poleg vrat, za trenutek samo, in kakor bi prisluhnil...

"Ali česa čaka?"

"V tem pa imate res popolnoma prav," je zopet povzel Porfirij, motreč Razkočnikova veselo in s tako nenavadno prostodušnostjo, da se je ta kar zdrnil in se naglo pripravil na to, kar je imelo priti, "popolnoma prav imate, da ste se izvolili tako bistroumno porogati juridičnim predpisom, hehehe! Te naše — seveda je nekatere — globokomiselno dušeslovne metode so res zelo smešne in vrhute, prosim vas, so tudi odveč, ako je forma slučajno sploh v napotje. Da — že zopet sem pri formi in predpisih; no, na primer, če smatram ali bolje rečeno, sumim tega, onega ali tretjega, da je sločinec — v kaki preiskavi, ki je poverjena meni... Kaj ne, da se tudi vi pripravljate za pravniški stan, Rodion Romanovič?"

"Da, pripravljam sem se..."

"No, vidite, tu imate takoj primerno za bodeče čase — to se pravi, ne mislite, da se vas drznem učiti, kakšne članke vam je pisati v liste! Nikakor ne; samo z ozirom na dejstvo bi vas rad opozoril na tale primere: recimo, da smatram tega, onega ali tretjega za zločince — zakaj, vprašam vas, bi ga prezgodaj vsemirjal, če bi tudi imel dokaze proti njemu? Ne, katerega moram prejkopreji zapreti, drugi pa je popolnoma drugačnega značaja; zakaj mu ne bi dal, da se izpreha po mestu, hehehe! Ne, vidim, da me ne razumete popolnoma, izraziti se moram jasneje; ako ga posadim pre-rano pod ključ, mu dam s tem samo moralno oporo, takorekoč! Hehehe! Vi se smejete?"

Razkočnikovu niti ni prišlo na um, da bi se smejal; sedel je s stisnjenimi ustnicami, ne da bi umaknil svoj žareči pogled od oči Porfirija Petroviča. — "To je v resnici tako, posebno z nekaterim človekom; pravaka je edino merodajna. Vi bi morda rekli: Čemu pa so ti dokazi?"

Dokazi, dragi moj, dokazi imajo večinoma po dva konca: jaz pa sem preiskovalni sodnik in potemtakem slaboten človek — zakaj ne bi priznal? — in bi vas izvršil svojo preiskavo matematično jasno, tako da bi dobil v roke dokaz, ki bi bil tako zanesljiv kot "dvakrat dve je štiri". Meni je treba naravnostnega in nepobitnega dokaza. Ako pa ga priprem ob napravnem času, sem lahko za tako prepričan, da je krivec, toda s tem si sam odzajem aredstva za njegovo nadaljnje zakrznkavanje. In zakaj? Zato, ker ga preštevam v opredeljen položaj in ga takorekoč duševno opredelim in pomirim, ko se mu zavzeta zavest, da je jetnik. Pravijo, da so se v Sevastopolu takoj za Almo celo pametni ljudje sili hoteli, da napravi sovražnik velik nasok in se mahoma polasti mesta; ko pa so videli, da je zdel pravilno oblego in da odkriva prvo vzporednico, so se vsi ti pametni ljudje razveselili in pomirili; kajti ako ima mesto pasti po pravilnem obleganju, se zavleče stvar vaj še za dva meseca! Zopet se smejete; ali mi ne verjamete? Pravzaprav imate tudi vi prav. Pravi imate, prav! To so samo posamezni slučaj, soglašam se s vami; slučaj, o katerem vam pripovedujem, je v resnici osamljen. Toda veste, dragi moj Rodion Romanovič, na kaj je treba paziti pri tem?

Na to, da spletnega slučaja, tistega, za katerega so prijavljena vsa pravniška forma in pravila, slučaj, za katerega so pravila pre-računana in vse te knjige napisane, da takšnega slučaja sploh ni, zakaj vsaka stvar, vako hudodelstvo se izpremeni v tistem trenutku, ko ga doprinešete, takoj v čisto poseben slučaj in vseh celov v takšnega, ki nobenemu izmed prejšnjih ni podoben. V tem oziru se dogajajo naravnost smešne stvari. Ako pustim tega ali onega gospoda popolnoma pri miru, ga ne primem in ga ne motim, samo da vsako uro in vsak trenutek ve ali vaj sumi, da vem vso stvar do pitice in ga zasledujem noč in dan ter ga neumorno strašim — tak človek živi lahko v večnem strahu in opreznosti, toda glavo stavim, da pride sam in napravi morebiti še vrhutega kaj takšnega kakor, "dvakrat dve je štiri". Stvar se bo rešila s matematično gotovostjo — in to je prijetno. Tako se da ravnati že s navadnim kmetom, še bolj pa s človekom naše vrste, s mislečim človekom in vrhutega se v gotovem oziru izobraženim! Kajti, dragi moj, jako važno je to, v kakšnem smislu je kdo duševno razvit. In živci, živci, te ste čisto pozabili! Vse to je zdaj bolno in razdraženo!... In bolča je tudi toliko na svetu, bolča! Povem vam, to je vredno včasih več kakor rudnik zlata! Kaj škodi meni, da hodi neuklenjen po mestu! Naj se izpreha, naj, dokler se more; saj tudi tako vem, da je moja štev in mi nikamor ne uide! In kam bi mi neki ušel? V inozemstvo, kaj? V inozemstvo uide Poljak, ne pa on, in to tem manj, čim ga jaz zasledujem in sem storil potrebne korake.

(Dolje prihodnjé.)

Albin Prepeluh:

ZA SOLNCEM

Neki večer sede tudi Jakob na klopi ob peč, poleg očeta. Na vso pljuča mu krič v uho svojo namero, omeniti se a Cilko. Spočetka ga stari ne razume, potem pa izbulji oči in se hudo razsrdi. Pridnost in druge kreposti revnega dekleta na kmetih nimajo izjemne cene, kadar gre za njegovo molitev, ker je samoočebni umljivo, da so ji potrebne. Ponočni in akopi Stružanec ne more doumeti, da mu hoče sin privedi v hišo nevesto praznih rok s tujim otrokom. Kot bi mig-nil, tako hitro izračuni, koliko mleka in kruha in kave in obleke bi porabil tuj otrok, predno bi bil poraben vaj za pastirja. Sinova lahkomišelnost ga tako razkači, da mu plane kri v glavo in mu zmanjka besedi.

"Kaj si se zmedel?" se zadržo po dolgem oddihu nad sinom z nenavadno močnim glasom. Davi ga kakelj, na zariplem obrazu držeča huda notranja razburjenost in jeza.

Ko se nekoliko pomiri, mu rine, da se prebudi za popol-

začne Jakob kriče razkladati vzroke svoje namere. Z njimi hoče pred očetom opravičiti svoj ljubezen. Hvali lepe Cilkin lastnosti, njeno pridnost, ki je vredna več od vsake dote. Glede otroka je mnenja, da mu bo stari Burec izgovoril primerno odpravnino, ko bo izročal svoja gospodarstvo.

Stari o vsem dvomi, on nič ne zaupa ljudem. — "Dokler jaz živim se a to deklino ne boš oženil!" ponavlja neprestano in se noče spustiti v daljši razgovor. Končno se Jakob upeha; a prikrito jezo v srcih se ločita.

Dva meseca sta že potekla, razmerje med očetom in sinom je ostalo napeto. Oba sta trmo-glavca. Vsak teden enkrat raz-laga Jakob očetu svoje vzroke, hvali Cilkin pridnost in akopost, vedno s istimi besedami in gestami; na vse grlo mu kriči v uho — v gluho uho. Stari noče odnehati, sin tudi ne, vsak dan sta si bolj tuja.

Na praznik Malega šmarna po kosilu obsedita oče in sin za mizo sapa; mati je odšla s posodo v kuhinjo, dekla pa v svojo kam-

danško službo božjo. Na mizi med njima stoji steklenica sad-jeveca in kozarec. Stari molči, s pratom pobira krušne drobtinice po mizi in jih nosi v usta. Skozi majhna okna, na katerih sešeni rožmarin in povešajo na-goljni svoje rasevetele rdeče glavičice, gleda solnce v sobo. Svetil žarki belijo raskavi pod in se odbijajo od pestrobarnih, na steklo slikanih svetlih podob, ki vise po stenah, ena tik druge. Jakob pogleduje očeta, ki se no-če ozreti vanj, si podpira glavo s-čaj z desnico, s-čaj z levo, po-kašlja in štorjka z nogami po lesenem podu. Končno ga pre-maga bolesta notranja, srčna želja in znova začne kričati očetu v uho svojo namero pa njene vzroke. Hvali in povzdiguje Cilko, njeno pridnost in akopost in razumnost v deveta nebesa. Stari lovi molče drobtinice in drži glavo v desni dlani.

"Dokler bom živ, ne boš mesil kruha iz te moke!" reče napole-d s odločnim poudarkom gluhca. Očeta trma ujezi sina, ki je obupal, da doseže slepa svoj na-men.

"Kaj bom vedno pri hili same

za blapea?" kriči očetu v uho. Stari zmigne z rameni, kakor bi hotel reči: Stori, kakor veš in znaš, sedaj sem še jaz gospodar!

"Čez mi dajte!" zahteva Jakob z zariplim obrazom, s tresočimi se rokami in utripajočim srcem.

Sinova pridnost starega Stružanca hudo bode. Zdi se mu, da ga je nenaleznost sama. Vstane, kri mu zavre in plane v glavo, bodeče oči pa se mu zablisnejo. S pestjo udari po mizi in kriči:

"Dokler bom živ, bom tudi gospodaril in ukazoval. Ti mi ne boš odmerjal kruha! Ako ti ni všeč, pa pojdi, kamor veš in znaš; vrata so ti odprta na-te-zaj!"

Tudi Jakob se visoko vzravna, preobdan od hude jeze, bliska s pogledi in stopi k očetu tako, da čuti njegov gorliki dih.

"Nikoli!" ponavlja stari in u-darja s peto ob tla, da se stressa pod. S togimi, bodečimi pogledi se merita razjarjena nasproti-nika. Sinova upornost Stružanca razhudi še bolj. Dvigne drenovko in zamahne po sinu. Jakob udarec prestreže, ročno vjame palico in jo obdrži v roki.

Trenutek je mučen. Nenadno pa se odpro vrata, mati vstopi in obstoji sredi sobe.

"Po kosilu se nisimo molili," reče in prekriža in začne s svojim mehkim, skoro prosečim g-lasom: "Oče naš, ki si v nebe-sih..."

Jakob se zgane in izpusti pa-llico. Prekriža se in tiho m-mraje odgovarja materi: "Daj nam danes naš vsakdanji kruh."

Tudi stari sklene roke in se ponosno vzravna, palica pa z-drk-ne tla.

"Molimo se za verne duše v v-icah," nadaljuje mati po prvem očenašu. Jakob ji odgovarja prvi, zakaj gluhi stari je ved-no po en stavek na dolgu. Po vsakem očenašu se prekriža, mi-sleč, da je molitev že končana.

"Se en očenaš za srečno zad-njo uro," nadaljuje mati. Sta-rec se znova prekriža, molji po svoje. Kadar odmolli Jakob:

"... ter nas ne želji v sku-njavo," stari začne šele: "Daj nam naš vsakdanji kruh!"

Končno se smeja tudi mati in kriči možu v uho: "Se en očenaš za naše sovražnike: Česna si Marija..."

Molitev je končana. Oče in mati se križata, sin pa pograbi klobuk.

Nem in medlušen odide s sklo-njeno glavo iz sobe.

(Konec prihodnjé.)

V jahalnici.

"Poglejte, kako izborna zna-moj moč jahati. Kar zračen je s konjem, a ne?"

"Saj res, akoro ne bi razlo-žil, kje se sačenja konj in kje se konča vaš moč."

NEUGODNA SAPA

Je prvo in gotovo znamenje zastup-ljenja s strupenimi anovi, ki se nabi-rajo v človeškem telesu v času ko se razvija neprebrava drobovja, pravi ne-ki zdravnik. Da se tega ubranite, vz-mite

TRINERJEVO GRENKO VINO

trikrat na dan, pol ure pred vsako jedjo. Le preveliko ljudi je, ki se brea potrebe pritožujejo, da so napi-ti in trpe valed hudega glavobola. Tri-nerjevo grenko vino je prva pomoč za urediti te nerode. V vseh leka-rnah. Brezplačno poskušajo dobiti od Jos. Triner Co., 1233 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.

KUPON ZA BREZPLAČNI VZOREC

Ime

Ulica

Mesto, država

FLIT

KILLS FLIES

MOSQUITOES

NAROCITE SI KNJIGO

"AMERIŠKI SLOVENCI"

Don't Worry About Moths

—mothproof cloth itself

Larvex actually mothproofs clothes, rugs, furniture, so that moth-worms won't even begin to eat them. New and sure way to prevent moth damage.

LARVEX

SPRAYING LARVEX mothproofs fabrics not washable

RINSING LARVEX

mothproofs all washable woollens

Don't Worry About Moths

Don't Worry About Moths

Don't Worry About Moths

Don't Worry About Moths

Don't Worry About Moths

Don't Worry About Moths

Don't Worry About Moths

Don't Worry About Moths

Don't Worry About Moths

Don't Worry About Moths

Don't Worry About Moths

Don't Worry About Moths

Don't Worry About Moths

Don't Worry About Moths

Don't Worry About Moths

Don't Worry About Moths

Don't Worry About Moths

Don't Worry About Moths

Don't Worry About Moths

Don't Worry About Moths

Don't Worry About Moths

Don't Worry About Moths

Don't Worry About Moths

Don't Worry About Moths

Don't Worry About Moths

Don't Worry About Moths

Ljubitelji samote.

Prošli mesec je stopil v pokoj čuvaj svetilnika na skali Hannel in zvezna vlada je bila v skrbeh, ali bo dobila namestnika. Ceri Hannel so menda najbolj zapu-ščen kraj v Atlantiku. Velikan-ski valovi pljuškajo čez skalovje, in čuvaj se mora trdno oprije-

mati vrvi, ko pleza navzgor, prižge luč. Trikrat na leto p-pelje vladni parnik hrano in-što in enkrat na leto pride na-blišk zdravnik oz. nadzornik. T-rej ne vidi čuvaj akoraj nobe-ga človeka. In vendar se je p-glasilo petnajst oseb, da bi b-ili to službo!

Dviganje hiš, kopanje temelj, Sun parlors, iz opeke ali lesa

\$5.00 takoj, ostalo na 3-letno odplačilo

Vaše zadovoljstvo pomeni več dela za nas



Problemi s temelji ali zidovi? Dovolite da vam po-kazemo kako preurediti vaše postarale ali na-jem s malimi stroški.

Garancija: Loosno ali zidajo, se s-majmimo stroje inpe-čujemo.

Temelji (Foundations) Vredno naprave-je opeka, opeko, blo-kovali tudi svetilni-ke ali konstrukte. Dvi-ganje in urednjanje vinj stenami in pod-om s zadovoljstvom.

Na vašo željo pride naš za-stopnik, ki vas pokaže k našim zadovoljnim odjemalcem in vam pokaže naše delo.

Vseoprost v stroju \$6 milij. CHICAGO.

NAME: MARVEL CONSTRUCTION 425 SO. KEDZIE AVE., CHICAGO, ILL. Telephone Nevada 9229

Address: Name: Telephone: Send note parcel post C. O. D. Your money promptly refunded if not satisfied. See Van 490-5th Avenue, New York

"THAT LITTLE GAME"

Inter-Ad Co., N.Y. — By B. Link



Mi poznamo može in žene

kateri so več let marljivo hranili, nazadnje so pa svoje prihrank-valed neprevidega vlaganja izgubili.

Zakaj bi se ne ravnali po našem nasvetu, ker mi vemo kak-se prihranki varno vlagajo, in je to naše živjensko zanimanje.

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 BLUE ISLAND AVE.

CHICAGO, ILL.